

Selmeci Szalamander 2012

Szalamander ünnepség

(Selmecbánya, 2012. szeptember 7.)

A világorökség részét képező Selmecbányán 2012. szeptember 7-én került megrendezésre a Szalamander ünnepség, melyen az OMBKE részéről mintegy 400 fő vett részt, köztük 150 fő egyetemista és főiskolás, a Selmecbányai Akadémia szellemi örökségét ápoló Miskolci Egyetem, a Dunaújvárosi Főiskola, a Székesfehérvári Főiskola és az Óbudai Egyetem Gépészmérnöki Kara képviselőiben.

A Szalamander ünnepséget hivatalosan a Szent Katalin-templomban *Nadežda Babiaková*, a város polgármestere nyitotta meg.

Délután a hagyományoknak megfelelően megkoszorúztuk a selmecbányai temetőben nyugvó szakmai nagyjaink sír-

jait. A síroknál *dr. Gagyi Pálffy András* és *Csaszlava Jenő* mondott rövid megemlékezést. A szakosztályok nevében *Péché Antal* sírjánál *Huszár László* és *Boross Péter* (1. kép); *Faller Károly* sírjánál *dr. Havasi István* és *dr. Mende Tamás*; *Farbaky István* sírjánál *id. Ősz Árpád*, *Derekas Barnabás* és *Bársony László* (2. kép); *Kerpely Antal* sírjánál *dr. Bakó Károly* és *dr. Takács Nándor* helyezte el koszorúit. A sírokat megkoszorúzták továbbá a diákok és a mérnöki kamara képviselői is.

Ezt követően az Óvárban, a '48-as Honvéd-szobornál folytatódott az ünnepség, melyet a Trianont követő megrongálás és több éves hanyattatás után az OMBKE tagjainak adományából 2002-ben restauráltak és védettebb helyen helyeztek el. Nemzeti himnuszunk eléneklése után *dr. Lengyel Károly*, az OMBKE főtitkára mondott beszédet, és *dr. Tolnay Lajos* tiszteleti elnökkel együtt nemzeti színű szalaggal díszített koszorút helyeztek el a szobor talapzatán (3. kép). A Nemzetközi Olajmérnökök Egyesülete

4. kép

nevében *Kőrösi Tamás* (4. kép), a Mérnöki Kamara nevében *dr. Zergi István*, a diákok nevében *Radányi Éva* és *Holoda Gergely* koszorúzott még. Az ünnepség szakmai himnuszaink és a Kossuth nótá eléneklésével zárult.

1. kép

3. kép

2. kép

5. kép

A Szalamander ünnepség fő eseményén, az esti díszfelvonuláson az OMBKE részéről mintegy négyszáz fő vett részt. Tagjaink bányász-kohász egyenruhában, rendezett sorokban, kartkarba öltve, hagyományos diáknótákat énekelve zászlóinkkal vonultak végig a város több kilométeres főutcáján (5. és 6. kép). A felvonulás a Városházánál lévő dísztribün előtt fejeződött be, ahol megjelentek az önkormányzat vezetői, szlovák politikai vezetők és a szlovák kormány több tagja. Felemelő volt, amint a több ezres érdeklődővel zsúfolásig megtelt központban az ünnepség befejezéseként egyszerre négyszáz fő énekelte a magyar bányászhimnuszt.

A magyar delegáció messze a legnagyobb létszámú volt. A magyar lakossággal ma már szinte nem rendelkező városban a szlovák lakosság körében az OMBKE küldöttsége igen barátságos fogadtatásban részesült, és méltóságteljes, fegyelmezett részvétele nagy elismerést váltott ki.

Az ünnepség másnapján a magyar küldöttség csoportjai a Felvidék különböző történelmi bányavárosait látogatták meg.

(G.P.A.)

Az OMBKE Tatabányai Szervezetének részvétele a Selmecebányai Szalamanderen

A 21 fős csapatunk létszáma elég nagy volt ahhoz, hogy nem valahová betársulva, hanem önállóan valósítsuk meg a szép programot. Titkárunk, *Izing Ferenc* tökéletes szervezéssel és a helyszínek megválasztásával, mindenre kellő időt biztosítva tette kellemséssé és emlékezetessé a három napot.

2012. szeptember 7-én reggel úgy indultunk, hogy a szállásfoglalásunk és egyenruhába való „átvedlésünk” után részt vehessünk a professzorsíroknál megtartott megemlékezéseken, koszorúzásokon. Annál is inkább, mert tagtársunk, *Csaszlava Jenő* méltatta *Farbaky István* professzor akadémia-igazgató élet-

útját, maradandó tetteit, *Bársony László*, szervezetünk elnöke (id. *Ősz Árpáddal* együtt) koszorúzott.

Csoportunk tagjainak egyöntetű véleménye volt, hogy még meghatóbb volt az Óvárban, az 1848-as forradalomra emlékeztető szobornál tartott ünnepség. A nagy létszámú magyar küldöttség szívből énekelte el nemzeti himnuszunkat, az erdész-, kohász- és bányászhimnuszt. Több szemből csordult könny Kossuth Lajos harcra hívó dalának hatására.

A felvonulás során megjelent – becslésünk szerint mintegy 10 000 létszámú érdeklődő, egy Tata nagyságú városban! – nagy szimpátiával viseltettek a magyar bányásküldöttség iránt. Ez annyira feldobta a hangulatunkat, hogy három cantus három különböző bányász nótát is intonált.

Javaslatunk az OMBKE elnökének, hogy az elkövetkezőkben a még nagyobb siker érdekében meg kellene szervezni, hogy:

- csak egy kijelölt cantus kezdhesse el dalt, akit a többi – a menetben célszerűen elhelyezve – segítse, így összefogva a magyar résztvevőket, gyönyörködtető, egységes éneklést produkálhatnánk;
- a templomhoz felérve, megállva éltsük az Akadémiát, professzorainkat és Selmecebányát ily módon: Vivát Akadémia, Vivát Professzores, Vivát Selmec, Vivát Štiavnica!;

- majd énekeljük el az erdész-, kohász- és bányászhimnuszt.

Frenetikus sikerünk lenne.

Másnap reggel elhagyva a főutcán megépített, az idén újonnan megnyitott, rendkívül korszerű és kulturált – mindenkinek tudom ajánlani – Kerling Hotel, megkezdtük utunkat Tatabánya felé, mely során megismertük: Vyhne sörgyártását –

a megízlelt termékek közül több ezüstérmes termék volt a szlovák sörfesztiválok; Szklno (Sklené Teplice) fürdő kiváló vizeit, gyönyörű környezetben; Léva (Levice) várát, melynek belső termeiben nagyszerű, magyar vonatkozású kiállított anyag van, az érdeklődő a magyar történelmet felelevenítendő több órás hasznos időt is eltölthet a múzeumban és a vár körülvéő nagy méretű parkban.

Érdemes és értelmes volt részt venni a 2012-es selmecebányai Szalamanderen.

(*Szikrai Miklós*)

Szalamander utáni kirándulás a Szepességben

A Szalamander ünnepséghez kapcsolódva az OMBKE 2012-ben is szervezett autóbuzos kirándulást a Felvidék, ezúttal a Szepesség egyes nevezetességeinek, történelmi emlékeink meglátogatására. Szeptember 8-án, szombaton Selmecebányáról a Szepesség legnagyobb városa, Poprád felé indulva a Garam völgyében, Borosznón (Brusno) pihentünk meg a fából épített igen hangulatos Koliiba Rusticana fogadóban.

A ma már Poprád város északkeleti településrészét képező építészeti és művészeti kincsnek számító, középkori hangulatot árasztó **Szepesszombat** volt az első úti cél. 1950-ben az egész városi terület műemlékvédelmi övezetnek nyilvánították. Fő látványosságai a hangulatos reneszánsz-barokk Fő tér, melyet 15–17. századi polgárházak szegélyeznek (1. kép), a 13. században eredetileg késő román stílusban épült Szent György-templom, benne egyedülálló látványosságként a szárnyas oltárokkal (2. kép).

Tátralomnicon, a korábban kohászati vállalatok üdülőhelyét képező Sorea Hutnikban elfogyasztott ebéd után folytattuk utunkat Szepesbéla, Csütörtökhely, Igló irányába.

Szepesbéla, a Bélai-havasok névadó települése már a középkorban jelentős város volt. Szepesbéla a 18. században a Szepesség egyik kézműves központja volt. 1778-ban szeszgyár kezdte meg működését, híres terméke a bélai borovicska. Ipára már a 18. század végén fejlődésnek indult, amikor nagyolvasztó és vashámor épült. A szépen felújított belváros jellegzetes épülete a Szent Antal-templom, mellette 16. századi pártázatos reneszánsz harangtoronyal.

1. kép

3. kép

2. kép

4. kép

Szepesbéla határában, a Poprád-folyó bal partján találjuk a múzeumként működő **nagyőri kastélyt**. A települést már az Árpád-korban határőrök lakták és erődítménye volt, mely a hagyomány szerint a 12. században a templomosok kolostora lett, melynek romjaira gótikus vár, majd a ma is látható pompás reneszánsz várkastély épült. 1801-ben a település a Szirmay család birtoka lett, majd a század második felében a Mednyánszky, majd a Czóbel családé. A kastélyban töltötte gyermekkorát nagy részét *Mednyánszky László* festőművész. A kastély utolsó birtokosa *Czóbel Margit* volt. A kastély ma múzeumként, szlovák galériaként működik, ahol többek között *Mednyánszky László* és *Czóbel Margit* által alkotott művek láthatók. Kissé szokatlan, hogy a történelmi neveket viselő magyar főurak és nemesek arcképei alatt csupán szlovákosított, soha

nem viselt nevük szerepel. Az igen udvarias, csak szlovákul és angolul beszélő tárlatvezető viszont a tájékoztatás elősegítésére magyar nyelvű itinert adott nekünk.

Csütörtökhely a Szepesi-medence délkeleti részén, Poprád és Igló között fontos történelmi útvonalon fekszik. Vásárait csütörtöki napon tartotta, erről kapta a nevét. A mai Csütörtökhely elődje a tatárjáráskor elpusztult Szentlászló nevű magyar település volt. Lakosainak kiváltságos joga volt az aranybányászat. A település szélén, egy dombon álló, tatárjárás után épített román stílusú templomhoz *Zápolyai István* építtetett gótikus kápolnát, mely a magyarországi gótika egyik legtekélyesebb, legarányosabb alkotása (3. kép).

A Szepesség második legnagyobb városát, Poprád után a Hernád bal partján

fekvő **Igló** (régében *Szepesújhely* vagy *Szepesújfalu*) német bányászok alapították a 13. században. Környékén vasat, rezet termeltek, melyhez feldolgozóipar is települt, *Nagy Lajos* király bányavárosi rangra emelte. A 14. században kohói, hámorai létesültek, híres volt harangöntődéje is. A középkorban az egyik legjelentősebb szepességi bányavárossá fejlődött. A 19. sz. fordulóján kétkemencés városi bucahámor működött Iglón, mely azonban megszűnt a század közepéig. Igló megmaradt vasbányászati és bányagazgatási központnak, a vasércet feldolgozó kohók és hámorok a környező településeken működtek.

A káposztafalvi (Hrabušice) frissítő hámor a sztracenai nagyolvasztó feldolgozóüzemeként működött a 19. században. Iglóhúthoz (Novoveská Huta) köthető a helybeli rézércet feldolgozása: területén rézolvasztó kohó működött 1768–1868 között.

Igló építészeti nevezetességei: a Szűz Mária Mennybemenetele tiszteletére szentelt plébániatemplom (4. kép), a központ jellegzetes épületei, a 18. században copf stílusban épült evangélikus templom, a klasszicista stílusban épült Városháza és a Provinciális ház, mely a szepesi városok kormányzati székházaként működött. A központban korábban működött Bányászati Múzeum kitelepült a Hernád mellé.

A szombati nap végén a Sorea Hutnikban elfogyasztott vacsora után a kirándulók baráti beszélgetés keretében saját készítésű bor és pálinka különlegességeikkel kedveskedtek egymásnak.

Szeptember 9-én, vasárnap reggel kihasználva a napos, derűs időt, a közelben lévő drótkötélpályán felmentünk a 2634 m

ipar jubileumi nagyrendezvényei Báza-kerettyén (2012. augusztus 31.); Szalamander ünnepség Selmecebányán (2012. szeptember 7.); Fazola Nap és az Egyetemi Osztály által szervezett „Környezet és Energia” konferencia (Miskolc, 2012. szeptember 15–16.); Megemlékezés az Öntészeti Szakosztály megalakulásának 60. évfordulójáról (Öntödei Múzeum, 2012. szeptember 22.).

– A Magyar Bányásztelepülések Országos Szövetségével együtt kezdeményeztük a bányászathoz kapcsolódó 11 civil szervezet együttműködését. Ezen „Lobby szövetség” október 3-án tartott alakuló ülésén elindították egy olyan közérthető szakmai anyag összeállítását, melynek célja bemutatni a hazai bányászat lehetőségeit.

– A résztvevő civil szervezetek együttműködési szerződést kötnek (*dr. Horn János* javasolta, hogy az együttműködésbe vonják be a BDSZ-t is, mivel céljai azonosak az együttműködésben résztvevők célkitűzéseivel).

A választmány a következő határozatot hozta 13 igen szavazat és 1 fő tartózkodás mellett:

V. 36./2012. 10. 9. sz. határozat

A választmány jóváhagyja az OMBKE elnökének azt a kezdeményezését, hogy a bányászat ügyeiben érintett civil szervezetek összehangolt lobbizás céljából együttműködési megállapodást kössenek, melynek koordinátora az OMBKE.

2. A 102. küldöttgyűlés határozataiból eredő feladatok

Előadó: *dr. Lengyel Károly* főtítká

A választmány jóváhagyta a 102. Küldöttgyűlés határozatainak végrehajtására a főtítká által ismertetett intézkedési feladatokat.

3. Felkészülés a következő fél év nagyobb rendezvényeire

Előadó: *dr. Lengyel Károly* főtítká

– A már ismert időpontú nagyobb 2012. évi rendezvények: Selmecebánya, Vivat Akadémia konferencia; Ásványi nyersanyag-gazdálkodás cselekvési program szakmai vitája; Haladó Bányászati Technológiák (Repiska, Szlovákia); Fémkohászati Napok; Bányamérő Fórum (Budapest); Országos Munka-

védelmi Konferencia (Visegrád); Szent Borbála-ünnepség; 120 éves a Lengyel Bányászati és Kohászati Egyesület (Katowice); Évzáró választmányi ülés (Budapest); Luca Nap és 250 éves a Műszaki Felsőfokú Oktatás (Miskolc).

– 2013. évi nagyobb rendezvények, melyeknek időpontja már ismert: Bányász–Kohász Bál (Lillafüred); Fémkohász ünnepi ülés; EMT Konferencia (Beszterce); Jó szerencsét! rendezvény (Várpalota); Küldöttgyűlés; Európai Knappentag (Kassa).

4. Érembizottság előterjesztése Szent Borbála-kitüntetésre

Előterjesztő: *Csaszlava Jenő*, az Érembizottság elnöke

V. 37./2012. 10. 9. sz. határozat

A választmány 13 igen szavazat és 1 tartózkodás mellett jóváhagyta a szakosztályok javaslata alapján az Érembizottság által a Szent Borbála-kitüntetésre előterjesztett személyeket.

5. Az Alapszabály módosításával kapcsolatos teendők

Előadó: *dr. Esztó Péter*, az Alapszabály Bizottság elnöke

V. 38./2012. 10. 9. sz. határozat

a) A Választmány tudomásul veszi az Alapszabály Bizottság elnökének tájékoztatását az egyesület alapszabálya módosításával kapcsolatos teendőkről. A választmány és a szakosztály-vezetőségek tagjai segítsék a bizottság munkáját abban, hogy tegyenek javaslatot az egyesület közhasznú jogállása feltételeinek biztosítására.

b) A Választmány a korábbi módosító javaslatokat megismerve határozott abban, hogy az egyesület szakosztályainak, osztályainak átszervezésére vonatkozó javaslatokat, mint nem aktuális intézkedéseket leveszi a napirendről.

c) A Választmány állást foglalt abban, hogy a 103. Küldöttgyűlésnek javaslatot tesz a tisztújítási ciklus három évről négy évre való megváltoztatásáról.

6. Ipari örökségeink védelme

Előadó: *Tóth János*, a Történelmi Bizottság elnöke

Tóth János tájékoztatta a megjelenteket a hazai bányász–kohász múzeumok

jelenlegi helyzetéről, mely kiterjedt a kedvezőtlen gazdasági helyzet (költségvetés és dolgozói létszám csökkentése, visszaminősítések stb.) következményeire.

Kiemelte a következőket:

– A bányász múzeumok rendszeres működési támogatásának elsődleges forrása legyen a bányajáradék;

– El kell érni, hogy valamennyi előbb említett múzeumra terjedjen ki az állami gondoskodás hatálya;

– Az OMBKE – Történelmi Bizottságán keresztül is – segítse a szakmák muzeális intézményeinek és kiállítóhelyeinek munkáját;

– A szakmúzeumok kísérik figyelemmel a Közép-európai Ipari Örökség Egyesület és a Közép-európai Vaskultúra Útja Egyesület tevékenységét és vegyenek részt a kölcsönösen előnyös programokban;

– A közép- és felsőfokú oktatásban jelentősebb helyet kellene biztosítani az ipartörténetnek.

Hozzászólások: *Csaszlava Jenő* (a Tatabányai Bányászati Múzeumról), *Katkó Károly* (az Öntészeti Múzeumról), *Németh László* (a társadalmi munkában működtetett kis kiállítóhelyekről), *dr. Lengyel Károly* (a működések intézményesített garanciájáról).

Dr. Nagy Lajos összefoglalva megállapította: a feladattal a TB folyamatosan és kiemelten foglalkozzon; a munkákat az egyesület vezetősége részéről *dr. Lengyel Károly* főtítká fogja össze; lehetőség szerint túl kell lépni a bányász–kohász szakmán, és más szakmai múzeumokkal egyeztetve, közösen kell fellépni.

7. Tájékoztatás az egyesület gazdálkodásáról, pénzügyi helyzetéről

Előadó: *dr. Gagyi Pálffy András* ügyvezető igazgató

Az I–III. negyedév gazdálkodásában mind a bevételek, mind a költségek tekintetében az éves terv 75%-os mértékben valósult meg, így az első háromnegyed évben pénzügyi egyensúly alakult ki.

8. A 2013. évi tisztújítás ütemterve

Előadó: *dr. Gagyi Pálffy András* ügyvezető igazgató

A választmány tagjai megkapták az ütemtervet arra az esetre, ha a tisztújításra 2013-ban, a 103. küldöttgyűlésen ke-

rülne sor. Arról, hogy a soron következő tisztújítás 2013-ban vagy 2014-ben legyen, a Választmány a decemberi ülésen foglal állást a szakosztályok véleményének megismerése után.

9. Egyebek

A napirend keretében felszólalók: *Hevesi Imre* (Borovszky-emlékév rendezvényei); *Holoda Attila* (a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumban kedvező változás érzékelhető a szakmaiság iránt. Kérte az Egyesület segítségét a „Nyersanyag-gazdálkodási cselekvési terv” vitájában. Lehetőséget lát arra, hogy az energetikai témákhoz kapcsolódóan a nem energetikai célú ásványi nyersanyagokra is felhívják a figyelmet); *dr. Tardy Pál* (a szénbányászatnak nehéz a feladata az EU-direktívák miatt); *Nagy Sándor* (a geotermiáról); *dr. Gál István* (október 25-ei energetikával kapcsolatos konferencia); *dr. Nagy Lajos* (2013. március 15-én avassuk fel a '48-as selmeci diákokra emlékeztető táblát a Miskolci Egyetemen); *dr. Lengyel Károly* (a Szalamander, illetve Knappentag felvonulásokon való rendezettebb részvételre hív fel).

Az ülést *dr. Nagy Lajos* elnök zárta be. (Készült *dr. Gagyi Pálffy András* emlékeztetője alapján)

Az OMBKE Választmányának ülése (Budapest, 2012. december 12.)

Dr. Nagy Lajos elnök megnyitotta az ülést, külön köszöntötte az MBFH képviseletében megjelent *Jászai Sándor* elnököt és *dr. Tamaga Ferenc* elnökhelyettest.

Napirend előtt a Választmány néma felállással emlékezett az előző választmányi ülés óta elhunytakra:

Molnár László gyémántokleveles bányamérnökre, tiszteleti tagra, a Központi Bányászati Múzeum nyugalmazott igazgatójára;

Dr. Treton Ferenc okl. közgazdászra, volt munkaügyi miniszterre, pénzügyminiszter-helyettesre, az OMBKE elnökségének volt tagjára;

Dóczy Csabánéra, az OMBKE volt könyvelőjére.

A választmányi ülésen adta át *dr. Nagy Lajos* elnök *Varga Ferencnek*, a SCHMELZMETALL Hungária Kft. ügyvezető igazgatójának a Szent Borbála-

emlékérmet – melyet külföldi tartózkodása miatt nem vehetett át a Szent Borbála-napi központi ünnepségen – egyben megköszöntö, hogy cége eddig is támogatta egyesületünket.

A Választmány az alábbi napirendekről tanácskozott:

1. Elnöki tájékoztató az előző választmányi ülés óta eltelt idő fontosabb eseményeiről

Előadó: *dr. Nagy Lajos* elnök

Október 11–12., Selmechánya: Ünnepség a 250 éves selmechányai Akadémia tiszteletére, Vivat Akadémia konferencia: Ünnepi beszédek a Szt. Katalin-templomban, az Akadémián, a Hotel Grand Matejben; Koszorúzások, fáklyás felvonulás.

Október 25.: *dr. Holoda Attila* államtitkár-helyettes úr felkérésére meg szerveztük az „Ásványi nyersanyag-gazdálkodás cselekvési program” szakmai vitáját, az elhangzott előadásokat megküldtük a minisztériumnak.

November 15–16.: a Szlovák Bányászati Egyesület által rendezett „Haladó Bányászati Technológiák” konferencián (Repiska) *dr. Nagy Lajos* és *dr. Gagyi Pálffy András* vett részt. *Dr. Nagy Lajos* előadást tartott a hazai bányászat helyzetéről és lehetőségeiről.

Október 11. és november 15.:

Borovszky Ambrus-emlékév szakmai napja és a pályázat értékelése, Dunaújváros (díjazottak: *Mucsi András* doktorandusz és *Schön Márk* diák).

November 16.: a Fémkohászati Szakosztály és az Egyetemi Osztály által szervezett XIII. Fémkohászati Szakmai Napok a Miskolci Egyetemen.

November 22–24.: Munkavédelem a bányászatban és gáziparban c. konferencia az MBFH közreműködésével és a Nemzeti Munkaügyi Hivatal támogatásával.

December 4.: Szent Borbála-napi központi ünnepség, ökumenikus mise a Gellért-hegyi Sziklatemplomban.

December 6.: A Lengyel Bányászati Egyesület alapításának 120. évfordulós ünnepsége (Katowice). Az ünnepségen *dr. Lengyel Károly* és *dr. Gagyi Pálffy András* vett részt; az OMBKE nevében *dr. Lengyel Károly* köszöntötte a lengyel egyesületet; *dr. Wieslaw Blaschke* elnök és *Eugeniusz Ragusz* főtktár felvetette, hogy szorosabbra kellene fogni a két ország egyesületének együttműködését a

bányászatot érintő közös témák ügyében.

A tájékoztatást *Hevesi Imre* egészítette ki.

2. A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal és az OMBKE közötti együttműködési szerződés aláírása.

Az együttműködési szerződést mellátó szavak után *dr. Nagy Lajos* és *Jászai Sándor* írta alá.

3. A kohászati felsőoktatásról folytatott egyetemi vita összefoglalása

Előadó: *dr. Tardy Pál* exelnök

A Miskolci Egyetem Műszaki Anyagtudományi Karán folytatott vita résztvevői: *dr. Gácsi Zoltán* dékán, *dr. Török Tamás*, *dr. Kékesi Tamás*, *dr. Králics Görgy*, *dr. Taszner Zoltán*.

Az észrevételek: Az oktatásnak igazodnia kell a várható lehetőségekhez és igényekhez; Pénzhiány; A kutatási és az oktatói létszám hiányos; A főbb kérdések: Kit oktatunk? Kik oktatnak? Mit oktatunk?; Nem jó a túlzott specializáció; Társadalmi ösztöndíjakra volna szükség; A kétszintű oktatás nem vált be Németországban sem!; A minőségi oktatás az alulfinanszírozás miatt nem megy.

4. A 2013. évi kitüntetési keretszámok

Előadó: *Csaszlava Jenő*, az érembizottság elnöke

A javaslat megegyezik az előző évi keretszámokkal. Javasolja, hogy az oklevélben részesülők száma összességében ne haladja meg a 12 főt.

A szakosztályok az egyesületi kintüntetésekre vonatkozó javaslatokat 2013. március 31-ig, a Szent Borbála-kitüntetésre vonatkozó javaslatokat pedig 2013. június 30-ig indoklással együtt küldjék meg az OMBKE címére.

Hozzászólás: *dr. Gagyi Pálffy András* helyi szervezeteként – kivéve az Egyetemi Osztályt és a Dunaújvárosi főiskolákat – egy személynél több ne kapjon oklevelet,

Huszár László pozitív tényként említi meg, hogy 2012-ben az OMBKE által Szent Borbála-emlékérem miniszteri kintüntetésre felterjesztett személyeket elfogadta a minisztérium.

V. 39./2012. 12. 12. sz. határozat
Az OMBKE választmányja egyhangúan jóváhagyta az Érembizottságnak

a 2013. évi kitüntetési keretszámokra vonatkozó javaslatát.

5. A 103. küldöttgyűlés helye és időpontja, döntés a tisztújítás évről

Előadó: dr. Gagy Pálffy András ügyvezető igazgató

A 103. küldöttgyűlést – 2013 május második felében – Budapesten a MÁFI Stefánia úti székházának tanácstermében javasolja megtartani.

A tisztújításról dr. Nagy Lajos véleménye: csak a következő ciklusra lenne etikus a választási ciklus idejének meghosszabbítása. Katkó Károly szerint célszerű lenne, ha a soron következő tisztújításra 2014-ben kerülne sor, de az alapszabályt mindenképpen be kell tartani.

V. 40./2012. 12. 12. sz. határozat

A választmány 14 igen és 2 nem szavazattal úgy határozott, hogy javasolja a 103. küldöttgyűlésnek az alapszabály oly módon való változtatását, hogy a soron következő tisztújításra 2014-ben kerüljön sor.

6. 2013. évi egyéni tagdíjak

Előadó: dr. Gagy Pálffy András ügyvezető igazgató

Javasolta, hogy 2013-ban az egyéni tagdíjak mértéke ne emelkedjen, a munkanélküliek, a GYES-en vagy a GYED-en lévők tagok tagdíja legyen azonos a diákok tagdíjával.

Dr. Holoda Attila bejelentette, hogy az előző évhez hasonlóan 2013-ban is átvállalja azon 20–20 fő diák, illetve nyugdíjas tagdíját, akik anyagi nehézségek miatt nem tudnak fizetni. A személyekre a titkárok tehetnek javaslatot.

V. 41./2012. 12. 12. sz. határozat

Az OMBKE választmánya egyhangúan döntött a 2013. évi egyéni tagdíjak mértékéről, mely megegyezik a 2012. évi tagdíjakkal a következők szerint:

Egyéni tagdíj:	9600 Ft/év
Nyugdíjasok, családtagok:	4800 Ft/év
75 év feletti tagok, diákok, munkanélküliek, GYES-en, GYED-en lévők:	2000 Ft/év
Tiszteleti tagok:	önkéntes mértékű

A helyi szervezet vezetője indokolt, egyedi esetben javaslatot tehet a tagdíj mérséklésére.

7. Egyebek

a) Dr. Lengyel Károly: a Bányászati és Kohászati Lapok az MTA szerinti feltételeknek megfelelően lektorált minősítések legyenek. Podányi Tibor szerint a BKL Bányászat gyakorlatilag megfelel a kritériumoknak, de ez többlet adminisztrációs feladatokat is jelent.

V. 42./2012. 12. 12. sz. határozat

A Választmány egyhangú határozata alapján kezdeményezni kell, hogy a Bányászati és Kohászati Lapok mindhárom lapja kerüljön be az MTA előírásai szerinti „lektorált” minősítési folyóiratok közé. A főszerkesztők gondoskodjanak az előírások betartásáról.

b) Dr. Gagy Pálffy András: a MTESZ által megküldött új alapszabálytervezettel kapcsolatos problémák (elsősorban, hogy az alapító tagegyesületek jogait és érdekvégyesítési lehetőségeit, különös tekintettel a közös vagyonnal kapcsolatos intézkedésekre alapvetően korlátozná) miatt kéri a választmány felhatalmazását arra, hogy az alapszabálytervezetet a MTESZ Szövetségi Tanács ülésén ne fogadja el, és az ellenérvekre felhívja a társegyesületek figyelmét.

V. 43./2012. 12. 12. sz. határozat

A választmány egyhangú szavazással felhatalmazza dr. Gagy Pálffy Andrást, hogy a MTESZ Szövetségi Tanácsánál kezdeményezze az új alapszabály-tervezet elutasítását.

c) Dr. Gagy Pálffy András: a 13. Európai Bányász–Kohász Találkozó 2013. június 6–9-én lesz Kassán. Az előzetes program felkerül a honlapunkra. A részletekről még nincsenek információink. Az egyesület kellő számú érdeklődő esetén Budapestről autóbussz indítását tervezi.

d) Dr. Nagy Lajos ismerteti Gergelyné Bobák Katalin javaslatát, mely szerint a szakképzésben jó lenne elérni, hogy a megyei Fejlesztési Bizottságok a kohász, bányász szakmákat is emeljék egyes megyékben a tíz hiányszakma közé.

e) Katkó Károly: dr. Sándor József az év üzletembere elismerést kapta az Ernst and Young-tól; 2012. november 12-én megalakult az Öntészeti Szakosztály Szegedi Helyi Szervezete.

g) Dr. Holoda Attila megköszönte az egyesületnek, hogy az „Ásványi nyers-

anyag gazdálkodás cselekvési terv” szakmai vitáját színvonalasan szervezte meg.

h) Liptay Péter: 2013-ban lesz dr. Teleki Géza, az első egyesületi elnök halálának 100. évfordulója, és erről emlékezzünk meg.

8. Óévbúcsúztató

Dr. Nagy Lajos megköszönte a Választmány egész évi munkáját, mindenkinek boldog új évet kívánt és bezárta az ülést.

(Készült dr. Gagy Pálffy András emlékeztetője alapján)

A bányász és kohász szakma díszegyenruhái

A BKL 2006. évi 4. (közös) számában László Gabriella tollából megjelent cikkben részletes ismertetés található a Selmeceen viselt első diák és bányász formaruhákról, végül a bányászok és kohászok (hallgatók és ipari emberek) által ma is használt gruben (eredeti nevén Grubenrock) kialakulásának fázisairól, jelképrendszeréről.

A Miskolci Egyetem Anczug Tanszéke, illetve a 14 gépész firma által 2002-ben megalakított **Anczug Baráti Társaság** a selmeci hagyományok ápolásán kívül elsősorban az egyenruhákkal és egyenviselőkkel kapcsolatos tudnivalók felkutatásával, megismerésével és megismertetésével foglalkozik.

Egyesületi tagjaink által viselt díszegyenruhák:

Auf (Aufhauer): jó minőségű fekete anyagból készült zárt kabát bársony galérral és paszománnyal – manapság a miskolci és a dunajvárosi diákok egyenruhája – fekete nadrággal, fehér inggel és fekete cipővel viselik, általában begombolva (felülről lefelé gombolják be, alulról felfelé gombolják ki).

Ipari auf (ipari egyenruha): az OMBKE 1978-ban ezt a típust fogadta el. A végzett bánya- és kohómérnökök, valamint a vajúrók és az aknászok viselete. Zakószzerű felső, bársony galérral és kézelővel, a bányaingből átvett vállrojtokkal. Bányászviseletünk legrégebbi ábrázolása Nagybánya XIV. századbéli címeres pecsétjén látható.

Gruben (Grubenrock): a hétköznapi ruha kabátját nevezték így, mely a munkaruhából fejlődött ki, durva fekete posztóból készült rövid zubbony. Ma már

a többivel egyenértékű egyenruha – csak a bányász- és a kohászhallgatók hordják. A grubenhez selmeci sapkát, csizmanadrágot és csizmát, vagy posztónadrágot és fekete cipőt hordtak. Teljesen begombolva, vagy a felső két gomb kivételével mellől nyitottan hordták.

Bányász–kohász felöltő: bokáig érő, fekete szövetszálból készült téli viselet.

Bányaing (feierrock): a régi középkori bányászmunkaruhából alakult ki (német, cseh és felvidéki területeken ma is élő viselet), fekete kamgarnból készült, testhez simuló öltözet.

(déz)

5. Salgótarjáni Ipartörténeti Emléknep (Salgótarján, 2012. szeptember 28.)

Salgótarjáni Osztályunk 2008-ban kezdeményezte és szervezte meg több helybeli hagyományörző szervezetel együttműködve az első Salgótarjáni Ipartörténeti Emléknepet, amelyre azóta is minden évben sor került. Az emléknepet mindig támogatta a város önkormányzata is.

Ez évben így már az ötödik ilyen emléknepet szervezték meg szeptember 28-án a város zagyvarónai részében lévő Bárti József Közösségi Házban, melyen a következő előadások hangzottak el:

1. „100 éves a Vízválasztói Erőmű”
Előadó: *Baglyas István* villamosipari technikus.

2. Az erőmű helye, szerepe az ÉMÁSZ villamosenergia-ellátásában

Előadó tagtársunk: *Szemes Béla* ny. villamos- és műszerautomatizálási mérnök.

3. Az ötvözetgyártó kemencék fejlődése
Előadó: *Solymár András* ny. kohómérnök.

4. A magnéziumkohászatról *Veres Miklós*, a SALGÓ-METALL Kft. főmérnöke tartott ismertetőt, ahol ma is folyik magnézium hulladékból öntödei magnéziumtömb-gyártás, ezen kisüzem is Zagyvarónán működik.

5. „Utópia vagy realitás a mélyműveléses szénbányászatban?” címmel *dr. Esztó Péter* bányamérnök, a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal nyugalmazott elnöke tartott érdekes tájékoztatót a föld alatt történő szénelgázosítási eljárásokról.

Az előadásokat követően baráti beszélgetésre került sor, amit egy kis pohá-

razgatás, majd az osztály azon tagjainak köszöntése követett, akik szeptember hónapban születtek. Ez a rendezvény egyben az osztály havonta szokásos klubnapját is magába foglalta.

A korábbi emléknepok előadásait a szervezők emlékfüzetben is meg szokták örökíteni, amelyhez az önkormányzattól kaptak anyagi forrást, amennyiben most is így lesz, úgy az 5. emléknep előadásait tartalmazó emlékfüzetet idén is meg tudjuk jelentetni.

(*Liptay Péter*)

Magyar Tudomány Ünnepe (Szolnok, 2012. november 15.)

A magyar tudomány ünnepéről már 1997 óta emlékezünk meg, hivatalosan minden év november 3-án, azon a napon, amelyen 1825-ben *Széchenyi István* birtokainak egy évi jövedelmét a Magyar Tudós Társaság alapítására ajánlotta, és ezzel lehetővé tette a Magyar Tudományos Akadémia megalapítását. Az Országgyűlés 2003-ban alkotott törvényt arról, hogy ezt a napot a Magyar Tudomány Ünnepevé nyilvánítja. 2002 óta november 10-e a Tudomány Világnapja is. A hagyományoknak megfelelően ebben az évben, november 15-én, immár 16. alkalommal szervezzük meg e rendezvényt Szolnokon a Tudomány és Technika Házában (*kép*).

Kép

A Szolnoki Légierő Zenekar harsonásainak figyelemfelkeltése után a zenekar fűvös kvartettjének ünnepi előadásával kezdődött el a program. Az elnöki megnyitót *id. Ósz Árpád*, a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Szervezetének (MTESZ JNSZMSZ) elnöke tartotta:

„Hölgyeim és Uraim!
Tisztelt Jelenlevők!
Kedves Kollégák!

A Magyar Tudomány Napját immár tizenhatodik alkalommal ünnepeljük, s az ünnep mindig alkalmat ad múltunk áttekintésére, valamint a jelenben és a jövőben megvalósítandó elképzeléseink számbavételére. Az elmúlt évszázad utolsó évtizedeire az volt a jellemző, hogy a tudomány rendkívül gyors fejlődésének és országok felettív válasának eredményeképpen egyre inkább innováció-függő lett és globalizálódott. A huszonegyedik századdal tulajdonképpen egy új korszak köszöntött be, a tudás társadalma, amelyre az jellemző, hogy felértékelődött a szellemi tőke. Olyan szakaszba léptünk, ahol a tudás, a fejlesztés, a szellemi befektetés lesz a haladás motorja. Természetesen ahhoz, hogy képesek legyünk megfelelő tempóban előre haladni, tisztában kell lennünk értékeinkkel, gyengéinkkel, történelmünkkel, ezeréves örökségünkkel. A haladáshoz szükséges szilárd támasz azonban a nemzeti örökségünk: kultúránk, tudományunk, történelmünk, a magyar emberek tehetsége, szorgalma, hazánk természeti kincsei, a magyar föld. Hazánk ebből a szempontból előnyös helyzetben van, mindig gazdag volt szürkeállományban, alkotásra kész kutatókban, ötletes fejlesztőkben.

A tudomány csak akkor él, úgy fejlődik, ha szabad, ha mentes az állami beavatkozásoktól, a felesleges előírásoktól, ha a tudomány és a tudomány emberei határozzák meg a tudomány fejlődését. A politikában vannak jobboldali és baloldali irányzatok, a tudományban ilyenek nem létezhetnek. Az alkotó értelmiség tevékenysége, a vi-

lág természeti és társadalmi törvényszerűségeinek megismerése nagy nemzetközi munkamegosztásban folyik. A globalizálódott tudomány egy jelentős része úgy működik, hogy elvesztette nemzeti, politikai, etnikai és vallási jellegét. A tudomány eredményeinek felhasználása természetszerűleg már a politikától függ. A tudománnyal foglalkozó szakemberek

abban érdekeltek, hogy segítsék a gazdaság és a társadalom céljait elérni a hazai és külföldi tudományos eredmények itthoni hasznosításával, felhasználásával, hogy az itthon gyártott termékek versenyképesek legyenek, és piaci értékben minél nagyobb legyen a hozzáadott magyar szellemi érték. Az is a feladataik közé tartozik, hogy felhívják a döntéshozók figyelmét a felfedezéstől az áruvá válás, az innovációs lánc lerövidülése miatti esetleges gyors trendváltásokra. Közös feladat, hogy a magyar tudomány, a magyar tudományosság szereplői segítsék a magyar gazdaságot, és a magyar gazdaság képviselői pedig segítsék a magyar tudományosságot.

Tudósok, kutatók, tudóstanárok, műszaki és természettudományi szakemberek között mindig megtiszteltetés állni, különösen beszélni. A laikus többségnek az egyetemes tudomány beláthatatlanul gazdag, azonban már művelőinek is egyre nagyobb nehézséget okoz egymás megértése. Hát még azoknak, akik ugyan használják a tudomány vívmányait, de nem beszélnek nyelvét, nem ismerik a terminus technikusokat, nem látják át a tudományos hipotézisek és elméletek igazságát. Azt érzékelik, hogy egyik nap még csodálkoznak egy tudományos, technikai eredmény láttán, a másik nap már magától értetődően használják, beépül az életükbe, azután elfelejtik, meg-meghaladja a kor, a tudomány, a technika, az innováció hihetetlen fejlődése. A tudás alapú társadalom korát éljük, ugyanakkor nézeteink, szokásaink, de a társadalmi mechanizmu-

saink is még sokszor a régiek. Változunk kell, mert változik körülöttünk a világ. Minden késlekedés, beváltatlan ígéret az esélyeinket csökkenti.

Eötvös Loránd, a Magyar Tudományos Akadémia egykori elnöke mondta 1902-ben, *Bolyai János* születésének centenáriuma: „Csak az az igazi tudomány, amely világra szól; s azért ha igazi tudósok és amint kell, jó magyarok akarunk lenni, úgy a tudomány zászlóját olyan magasra kell emelnünk, hogy azt hazánk határain túl is meglássák, és megadhassák neki az illő tiszteletet.” Azaz gondolatokban és cselekedetekben egyidejűleg kell a nemzetet és a nemzetközit, a hagyományt és az újdonságot kifejezni és gyakorolni, mindenki számára érthetővé tenni. Mert a modernség a hagyomány tisztelete nélkül gyökértelen, mert nem lehet a jövőt a múlt és az előzmények ismerete nélkül építeni.

Eötvös Lorándot követően *Széchenyi István*nal kívánom befejezni mondanivalómat. Nem csupán illendőségből, hanem azért, mert mindaz, amiről eddig beszéltem a legnagyobb magyar legfontosabb intelmével, a nemzet műveltségének, tudásának folyamatos gyarapításával találkozok. De hogy ezt a gyarapítást nem öncélúan gondolta ő sem, azt szavai bizonyítják: 'Nem a tanulás s a tudományok mennyisége teszi az embert okossá, hanem azok megemésztése és jó elrendeltetése.' Ezt a jó elrendeltetést kívánom Önöknek, magunknak, az országnak és a nemzetnek egyaránt.

Köszönöm, hogy meghallgattak!"

(*Id. Ósz Árpád*)

Ezt követően a rendezvényt köszöntötte *dr. Csoór György*, a Jász-Nagykunszolnok Megyei Közgyűlés alelnöke és *Szabó István*, Szolnok Megyei Jogú Város alpolgármestere. A Megyei Tudományos Díj kitüntetettjének – *dr. Fülöp Tamás* főiskolai tanárnak, a Megyei Levéltár igazgatójának – a MTESZ JNSZMSZ Emlékérmét *Maglódi Evelin*, a szervezet ügyvezető igazgatója adta át.

A 170 regisztrált résztvevő a nyitó plenáris ülésen 4, a záró plenáris ülésen 3, a három szekcióban 33, a poszter szekcióban 13, azaz összesen 53 előadást hallgathatott, illetve olvashatott el a műszaki-, a társadalom-, a természet-, az orvos-, a had- és az oktatástudomány területéről.

A zárszóval fejeződött be a program, amelyben az elnök megköszönte a szponzorok – a MOL Nyrt., az OMBKE Köolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály, a Montan-Press Kft., a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Katonai Üzemeltető Intézet Katonai Repülő Tanszék, a Szolnoki Főiskola, JNSZ Megyei Önkormányzata, Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata, MTESZ JNSZ Megyei Szervezete, JNSZ Megyei TIT, JNSZ Megyei Múzeumok Igazgatósága, JNSZ Megyei Mérnöki Kamara, JNSZ Megyei Levéltár, MTA DAB Műszaki Szakbizottsága, MTA DAB JNSZ Megyei Szakbizottsága és a Szolnoki Légierő Zenekar – támogatását, akik nélkül ez a program nem jöhetett volna létre.

Az energiaellátás hírei

A Csepeli Erőmű bővítése

Az Alpiq Csoport a Csepeli Erőmű területén egy újabb kb. 450 MWe teljesítményű kombinált ciklusú gázturbinás blokk létesítését határozta el. Az MVM ERBE Zrt. megbízatása a projekt engedélyeztetésére és a fővállalkozó kiválasztásában történő közreműködésre szól. A projekt jogerős egységes környezethasználati engedéllyel, elvi építési és vízjogi engedéllyel rendelkezik. A projekt által érintett területen lévő régi épületek bontása elkezdődött, a megvalósítás 2013 első félévében kezdődik. (MVM Közleményei 2012/3.; p.: 53.)

Pécsi Erőmű bővítése

A PannonPower Csoport Pécsi Erőmű területén egy kb. 137 t/h teljesítményű szalmatüzelésű kazán és a hozzá tartozó segédrendszerek építése van folyamatban. A kazánt a dán Dragon Power Clean Tech cég, a gépészeti segédrendszereket és a teljes villamos és irányító rendszert a Kraftszer szállítja. Az MVM ERBE Zrt. a Pannon-HŐ Kft. megbízásából teljes körű mérnökszolgálatot lát el a projektben. A Projekt tervezett átadási határideje 2012. december 31. volt. (MVM Közleményei 2012/3.; p.: 53–54.)

Tulajdonost és nevet váltott a Tisza II.

Eladta a 2012 márciusa végén leállított Tisza II. erőművét eddigi tulajdonosa, az amerikai AES Társaság a magyar IFC Zrt. befektető csoportnak. A létesítmény új neve Tiszai Erőmű.

A Világgazdaság értesülése szerint az új tulajdonos 2013 folyamán újból üzembe kívánja helyezni a 900 megawatt névleges kapacitású erőművet. (Világgazdaság, 2012. december 7.; p.: 2.)

(*Dr. Horn János*)

(Az tiszaujvárosi erőmű elsősorban gáztüzelésű, ami olajjal pótolható. PT)